

Nr 103

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440), m. m.; given Stockholms slott den 13 mars 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440), m. m.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konung och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen upptages vissa ändringar i skogsvärderingsinstruktionen som är en direkt följd av den av höstriksdagen 1963 beslutade omläggningen av förfarandet vid allmän fastighetstaxering. Därjämte föreslås, i syfte att erhålla garantier mot alltför höga taxeringsvärden å skogsmark och växande skog vid 1965 års allmänna fastighetstaxering, att viss reduktion skall ske av de priser på skog, som skall ligga till grund för värdesättningen vid fastighetstaxeringen. Reduktionen föreslås bli 3 kronor per skogskubikmeter virkesförråd, dock får taxeringsvärdet å skogen inte därigenom nedbringas med mer än 30 procent.

Förslag
till
förordning

om ändring av skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440)

Härigenom förordnas, att avdelning B punkt 6 b), c) och d) samt punkt 11, avdelning C c) ävensom avdelningarna D, E och F skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

B. Bestämmelser rörande uppskattningen

6. Skogskubikmeterpris.

b) En skogskubikmeter — — — — — det avverkas.

Prisberäkningen skall grundas på vissa för ett apteringsområde av *statens skogsforskningsinstitut* efter samråd med skogsstyrelsen fastställda enhetliga förutsättningar beträffande typträdens stamform, barktjockleken hos desamma och deras kvalitet samt deras uppdelning på stamdelar av olika grovlek enligt en antagen grundaptering. Med utgångspunkt från dessa förutsättningar fastställles vid taxeringen i vilken utsträckning olika sortiment av skilda trädslag skola med hänsyn till å orten förefintliga avsättningsmöjligheter anses där ingå i det ifrågavarande typträdet. Uppdelningen på sortiment behöver ej göras mer detaljerad än som kan anses erforderligt för en nöjaktig beräkning av skogskubikmeterpriserna.

Ett typträd — — — — — punkt 11.

c) Det skogskubikmeterpris, — — — — — genomsnittliga avsättningsförhållanden.

Vid prisberäkningen skall iakttagas, att de för kubikmassa, uttryckt i brukliga handelsmått för sortiment, angivna priserna måste överföras till skogskubikmeterpriser för de båda typträden. Härvid skola av *statens*

Prisberäkningen skall grundas på vissa för ett apteringsområde av *skogshögskolan* efter samråd med skogsstyrelsen fastställda enhetliga förutsättningar beträffande typträdens stamform, barktjockleken hos desamma och deras uppdelning på stamdelar av olika grovlek enligt en antagen grundaptering. Med utgångspunkt från dessa förutsättningar fastställles vid taxeringen i vilken utsträckning olika sortiment av skilda trädslag skola med hänsyn till å orten förefintliga avsättningsmöjligheter anses där ingå i det ifrågavarande typträdet. Uppdelningen på sortiment behöver ej göras mer detaljerad än som kan anses erforderligt för en nöjaktig beräkning av skogskubikmeterpriserna.

Vid prisberäkningen skall iakttagas, att de för kubikmassa, uttryckt i brukliga handelsmått för sortiment, angivna priserna måste överföras till skogskubikmeterpriser för de båda typträden. Härvid skola av

¹ Senaste lydelse av avdelning B punkt 6 b) och punkt 11, avdelning D samt avdelning E se 1956: 179.

(Nuvarande lydelse)

skogsforskningsinstitut i samråd med skogsstyrelsen fastställda omräkningstal för förvandling av priserna i brukliga handelsmått till priser å verklig kubikmassa fast mått på bark i erforderlig utsträckning tjäna till ledning.

De i — — — — — i lokala skogstaxeringsanvisningarna.

d) Jämlikt de grunder, som skola vid taxeringen tillämpas enligt bestämmelser av *statens skogsforskningsinstitut*, meddelade i samråd med skogsstyrelsen, skall, på sätt utvecklas under D. här nedan, vid den antagna apteringen av visst typträd i angiven utsträckning hänsyn tagas till tekniska fel i virket. Uppenbara vrak medtagas enligt punkt 5 b) ej i det mätbara virkesförrådet. Om emellertid i viss skog tekniska fel skulle förekomma i en utsträckning som uppenbarligen överstiger vad som i dylik ordning beaktats, må på sätt och inom gränser som angivas i de lokala skogstaxeringsanvisningarna, därav betingat avdrag ske vid skogskubikmeterpriset fastställande.

När här — — — — — i taxeringslängden.

11. Förfarandet vid prisvariationer inom en trädslagsklass.

Uppdelningen på de tre trädslagsklasserna barrskog, ordinär lövskog och ädel lövskog betingas främst därav att för var och en av dem kunna antagas i huvudsak lika tillväxtförhållanden och ensartad avverkningsordning, varav följer att för varje sådan klass skola gälla gemensamma skogsvärdefaktorer. I det föregående har antagits att även gemensamma skogskubikmeterpriser bestämmas för varje trädslagsklass, och att till följd därav typträden i princip skola anses vara sammansatta av förekommande olika trädslag inom varje trädslagsklass. Emellertid förekommer det, att inom viss trädslagsklass priserna för olika trädslag så variera att gemensam-

(Föreslagen lydelse)

skogshögskolan i samråd med skogsstyrelsen fastställda omräkningstal för förvandling av priserna i brukliga handelsmått till priser å verklig kubikmassa fast mått på bark i erforderlig utsträckning tjäna till ledning.

De i — — — — — i lokala skogstaxeringsanvisningarna.

d) Jämlikt de grunder, som skola vid taxeringen tillämpas enligt bestämmelser av *skogshögskolan* meddelade i samråd med skogsstyrelsen, skall, på sätt utvecklas under D. här nedan, vid den antagna apteringen av visst typträd i angiven utsträckning hänsyn tagas till tekniska fel i virket. Uppenbara vrak medtagas enligt punkt 5 b) ej i det mätbara virkesförrådet. Om emellertid i viss skog tekniska fel skulle förekomma i en utsträckning som uppenbarligen överstiger vad som i dylik ordning beaktats, må på sätt och inom gränser som angivas i de lokala skogstaxeringsanvisningarna, därav betingat avdrag ske vid skogskubikmeterpriset fastställande.

Uppdelningen på de tre trädslagsklasserna barrskog, ordinär lövskog och ädel lövskog betingas främst därav att för var och en av dem kunna antagas i huvudsak lika tillväxtförhållanden och ensartad avverkningsordning, varav följer att för varje sådan klass skola gälla gemensamma skogsvärdefaktorer. I det föregående har antagits att även gemensamma skogskubikmeterpriser bestämmas för varje trädslagsklass, och att till följd därav typträden i princip skola anses vara sammansatta av förekommande olika trädslag inom varje trädslagsklass. Emellertid förekommer det, att inom viss trädslagsklass priserna för olika trädslag så variera att gemensam-

ma skogskubikmeterpriser skulle framstå såsom olämpiga. I dylika fall skola de olika trädslagen gruppvis eller vart för sig i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom om de utgjorde en hel trädslagsklass. I fråga om förfarandet vid prissättningen kan åtskillnad mellan de olika trädslagen göras redan vid den antagna aptering, varom *statens skogsforskningsinstitut* i samråd med skogsstyrelsen meddelar föreskrifter, eller först vid den uppdelning på sortiment som verkställles vid taxeringen. Beträffande trädslag, för vilka sålunda särskild prissättning skall ske, anknytes denna till typträd av vederbörlig grovlek inom ifrågavarande trädslag. För den eller de prisrelationer, som framkomma genom jämförelse mellan skogskubikmeterpriserna å typträden inom varje trädslag eller grupp av trädslag, uppsökas i vederbörlig tabell de beträffande trädslagsklassen i sin helhet gällande skogsvärdefaktorerna, och uppskattningen av skogsvärdet sker med ledning av dessa och de fastställda skogskubikmeterpriserna för trädslaget eller gruppen av trädslag. Markvärdet bestämmes däremot alltid på sätt i punkt 10 sägs.

Behandlas inom — — — — — skilda grupper.

ma skogskubikmeterpriser skulle framstå såsom olämpiga. I dylika fall skola de olika trädslagen gruppvis eller vart för sig i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom om de utgjorde en hel trädslagsklass. I fråga om förfarandet vid prissättningen kan åtskillnad mellan de olika trädslagen göras redan vid den antagna aptering, varom *skogshögskolan* i samråd med skogsstyrelsen meddelar föreskrifter, eller först vid den uppdelning på sortiment som verkställles vid taxeringen. Beträffande trädslag, för vilka sålunda särskild prissättning skall ske, anknytes denna till typträd av vederbörlig grovlek inom ifrågavarande trädslag. För den eller de prisrelationer, som framkomma genom jämförelse mellan skogskubikmeterpriserna å typträden inom varje trädslag eller grupp av trädslag, uppsökas i vederbörlig tabell de beträffande trädslagsklassen i sin helhet gällande skogsvärdefaktorerna, och uppskattningen av skogsvärdet sker med ledning av dessa och de fastställda skogskubikmeterpriserna för trädslaget eller gruppen av trädslag. Markvärdet bestämmes däremot alltid på sätt i punkt 10 sägs.

C. Föreskrifter som före allmän fastighetstaxering meddelas av Kungl. Maj:tt

c) Förräntningsvärdet bestämmes — — — — — bliva avverkat.

Förräntningen skall — — — — — fem procent.

Massatillväxten bestämmes — — — — — från riksdagstaxeringarna.

Kvalitetstillväxten kommer — — — — — sådana prisrelationer.

Den ordning, i vilken virkesförrådet skall antagas bliva avverkat, fastställles för varje tillväxtområde, trädslagsklass och ifrågakommande omloppstid med ledning av riksskogstaxeringarna. Därvid förutsättes att avverkningen avser en på grundval av uppgifter från riksskogstaxering-

Den ordning, i vilken virkesförrådet skall antagas bliva avverkat, fastställles för varje tillväxtområde, trädslagsklass och ifrågakommande omloppstid med ledning av riksskogstaxeringarna. Därvid förutsättes att avverkningen avser en på grundval av uppgifter från rikss-

(Nuvarande lydelse)

arna rörande virkesförrådets sammansättning och tillväxt för skog av olika åldersklasser konstruerad genomsnittsskog, innehållande lika stora arealer skog av alla åldrar inom de till omloppstiden hörande utvecklingsstadierna, samt att avverkningen skall vara lika med tillväxten och i framtiden bibehållas oförändrad. Kan med ledning av det material, som ligger till grund för *statens skogsforskningsinstitut*s undersökningar rörande skötselprogram för rationellt skogsbruk, en säkrare uppfattning vinnas om hur uthålligt skogsbruk i ett tillväxtområde bedrivs, må ock detta material beaktas.

D. Anvisningar som före allmän fastighetstaxering meddelas av *statens skogsforskningsinstitut*.

1. Före allmän fastighetstaxering skall *statens skogsforskningsinstitut* efter samråd med skogsstyrelsen senast den 1 maj året näst före taxeringsåret fastställa för den följande taxeringsperioden gällande centrala skogstaxeringsanvisningar. I dessa anvisningar skola bestämmas de områden som skola för de vanligast förekommande trädslagen vara apteringsområden, under iakttagande att varje apteringsområde skall vara ett sådant större område där, enligt vad riksskogstaxeringarna utvisa, skogen har i huvudsak ensartad karaktär i avseende å trädens stamform, barktjockleken hos träden samt trädens kvalitet.

Tillika skall -----
I de ----- från typträden.

2. *Statens skogsforskningsinstitut* skall vidare, på grundval av riksskogstaxeringarna, senast den 1 augusti året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse avlämna uppgifter för länet eller i skogligt avseende likartade delar av länet om den unge-

(Föreslagen lydelse)

skogstaxeringarna rörande virkesförrådets sammansättning och tillväxt för skog av olika åldersklasser konstruerad genomsnittsskog, innehållande lika stora arealer skog av alla åldrar inom de till omloppstiden hörande utvecklingsstadierna, samt att avverkningen skall vara lika med tillväxten och i framtiden bibehållas oförändrad. Kan med ledning av det material, som ligger till grund för *skogshögskolan*s undersökningar rörande skötselprogram för rationellt skogsbruk, en säkrare uppfattning vinnas om hur uthålligt skogsbruk i ett tillväxtområde bedrivs, må ock detta material beaktas.

D. Anvisningar som före allmän fastighetstaxering meddelas av *skogshögskolan*.

1. Före allmän fastighetstaxering skall *skogshögskolan* efter samråd med skogsstyrelsen senast den 15 april året näst före taxeringsåret fastställa för den följande taxeringsperioden gällande centrala skogstaxeringsanvisningar. I dessa anvisningar skola bestämmas de områden som skola för de vanligast förekommande trädslagen vara apteringsområden, under iakttagande att varje apteringsområde skall vara ett sådant större område, där enligt vad riksskogstaxeringarna utvisa, skogen har i huvudsak ensartad karaktär i avseende å trädens stamform, barktjockleken hos träden samt trädens kvalitet.

såsom gagnvirke.

2. *Skogshögskolan* skall vidare, på grundval av riksskogstaxeringarna, senast den 1 augusti året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse avlämna uppgifter för länet eller i skogligt avseende likartade delar av länet om den ungefärliga arealen av

(Nuvarande lydelse)

färliga arealen av skogsmark och av övrig mark, skogsmarkens genomsnittliga godhetsgrad samt virkesförrådets genomsnittliga storlek och fördelning på trädslagsklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag.

(Föreslagen lydelse)

skogsmark och av övrig mark, skogsmarkens genomsnittliga godhetsgrad samt virkesförrådets genomsnittliga storlek och fördelning på trädslagsklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag.

E. Uppgifter och förslag som före allmän fastighetstaxering avgivas av skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen skall före allmän fastighetstaxering efter samråd med domänstyrelsen och *statens skogsförkningsinstitut* senast den 1 maj året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse för varje del av vederbörande län

dels avlämna uppgifter rörande bruttohöstpriser för olika sortiment av olika trädslag samt under B. i punkt 6 c) avsedda kostnader under de år, vilkas förhållanden skola ligga till grund för taxeringen,

dels avgiva förslag om vilka trädslag skola i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom särskild grupp inom en trädslagsklass samt vilka skogskubikmeterpriser som skola tillämpas för ifrågakommande typträd i vanligen förekommande fall för olika apterings- och prisförutsättningar.

I den — — — — —

Skogsstyrelsen skall före allmän fastighetstaxering efter samråd med domänstyrelsen och *skogshögskolan* senast den 15 april året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse för varje del av vederbörande län

dels avlämna uppgifter rörande bruttohöstpriser för olika sortiment av olika trädslag samt under B. i punkt 6 c) avsedda kostnader under de år, vilkas förhållanden skola ligga till grund för taxeringen,

dels avgiva förslag om vilka trädslag skola i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom särskild grupp inom en trädslagsklass samt vilka skogskubikmeterpriser som skola tillämpas för ifrågakommande typträd i vanligen förekommande fall för olika apterings- och prisförutsättningar.

och förslag.

F. Lokala skogstaxeringsanvisningar

För varje allmän fastighetstaxering skola på sätt i 58 § 1 mom. och 59 § 1 mom. taxeringsförordningen angives fastställas lokala skogstaxeringsanvisningar, vilka skola avse län eller del av län och innehålla uppgifter särskilt i följande avseenden:

det virkesförråd, — — — — — å markvärdet.

För varje allmän fastighetstaxering skola på sätt i 143 § 1 mom. och 144 § 1 mom. taxeringsförordningen angives fastställas lokala skogstaxeringsanvisningar, vilka skola avse län eller del av län och innehålla uppgifter särskilt i följande avseenden:

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

I de — — — — — växande skog.

De lokala — — — — — punkt 5 c).

Den omständigheten — — — — — finnas ändamålsenligt.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

förordning

**om avvikelse från skogsvärderingsinstruksjonen den 1 juni 1951 (nr 440)
vid 1965 års allmänna fastighetstaxering**

Härigenom förordnas, att i avdelning F första stycket skogsvärderingsinstruksjonen den 1 juni 1951 (nr 440) omförmålt skogsvärde per kubikmeter skall vid 1965 års allmänna fastighetstaxering reduceras med tre kronor, dock högst med trettio procent.

Utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1964.

N ä r v a r a n d e:

Statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om *fastighetstaxering av skogsmark och växande skog m. m.* samt anför därvid följande.

Inledning

Allmän fastighetstaxering skall enligt 12 § kommunalskattelagen ske vart femte år. Den senaste allmänna fastighetstaxeringen ägde rum år 1957 och den närmast dessförinnan år 1952. Ny allmän fastighetstaxering skulle egentligen ha ägt rum år 1962 men har genom skilda beslut uppskjutits tre år till år 1965. Förberedelsearbetet för denna fastighetstaxering påbörjas inom kort.

Med en den 4 februari 1964 till finansdepartementet inkommen skrivelse har skogshögskolan och skogsstyrelsen överlämnat en *promemoria rörande väntad värdenivå m. m. i fråga om skogsvärdena vid 1965 års fastighetstaxering*. I promemorian ifrågasätts om icke särskilda bestämmelser borde utfärdas för att vid nämnda taxering — liksom fallet var vid 1957 års taxering — erhålla viss reduktion av de skogsvärden som eljest skulle framkomma med tillämpning av gällande värderingsgrunder.

Yttranden över promemorian har *efter remiss* inkommit från riksskatte-nämnden, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, länsstyrelserna i Södermanlands, Östergötlands, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Norrbottens län, Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Svenska kommunförbundet, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges skogsägareförbund och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund. Härjämte har av vederbörande länsstyrelser insänts av länsstyrelserna inhämtade yttranden från skogsvårdsstyrelsen i Hallands län samt länsstyrelsernas skogssakkunniga i Södermanlands, Östergötlands, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Kristian-

stads, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Kopparbergs, Västerbottens och Norrbottens län.

Jag anhåller att nu få upptaga det i nämnda promemoria berörda spörsmålet till närmare behandling.

Gällande bestämmelser m. m.

De allmänna värderingsgrunder m. m. som skall tillämpas vid värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet är intagna i skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440). Inför 1957 års allmänna fastighetstaxering beslöts vissa ändringar i denna instruktion (SFS 1956: 179).

Huvudregeln för värderingen är att skogsmarken och skogen skall värderas med hänsyn till markens produktiva förmåga, det tillstånd den växande skogen befinner sig i samt den avkastning i penningar som med beaktande av dessa omständigheter kan antagas för framtiden bli uttagen under förutsättning att ett efter förhållandena anpassat uthålligt skogsbruk kommer att bedrivas. Eftersom priserna för virket vid avverkningen inte kan förutses, görs för beräkning av det framtida utbytet i penningar vissa antaganden beträffande priserna. Priserna på rotstående skog av olika slag bestämmes enligt skogsvärderingsinstruktionen för olika avsättningslägen inom särskilda prisområden. Till grund för prissättningen lägges medeltalen av gällande medelhöstpriser under den period om fem kalenderår, som utgår med tredje kalenderåret före taxeringsåret (priser enligt femårsregeln). Den sålunda antagna prisnivån förutsättes bli bestående och gällande för framtida avverkningar.

De nu nämnda priserna utgör bruttopriser. För att erhålla nettopriser görs beträffande varje års avkastning avdrag för beräknade allmänna kostnader med i princip 33 procent av bruttopriset. Härigenom erhålles en beräknad nettoavkastning i penningar, som diskonteras efter 5 procent till nuvärde. Det är detta värde taxeringen avser att utröna.

Vid 1957 års allmänna fastighetstaxering tillämpades — som inledningsvis nämnts — skogsvärderingsinstruktionens bestämmelser om värdering efter priser enligt femårsregeln icke fullt ut. På grund av rådande förhållanden beslöts nämligen att till grund för prissättningen skulle läggas medelhöstpriserna under kalenderåren 1950 samt 1952—1954, därvid bruttopriserna skulle reduceras med 20 procent (Prop. 1956: 71; Bev.U. 37; Rskr 211). Orsaken till att speciella bestämmelser utfärdades om vilka år, som skulle ingå i femårsperioden, är att finna däri att skogspriserna år 1951 på grund av då rådande exceptionella förhållanden inte ansågs böra medtas vid prischeräkningen.

Rörande den särskilda reduktionen av bruttopriserna med 20 procent framhölls i propositionen 1956: 71 bl. a. att en avsevärd prisstegring hade

ägt rum under den vid 1957 års fastighetstaxering aktuella femårsperioden. En viss prisstabilitet hade därefter inträtt och vissa tendenser till pris-sänkningar hade också konstaterats. Att fastlåsa taxeringsvärdena vid en prisnivå, som företedde om än svaga och begränsade tecken till nedgång ingav betänkligheter. Vidare anfördes följande.

En tillämpning av priserna under åren 1950—1954 kommer — även om man eliminerar det i denna femårsperiod ingående toppkonjunktur-året 1951 — att resultera i avsevärt höjda taxeringsvärden. Sistnämnda omständighet är i och för sig inte något bärande skäl för en ytterligare nedpressning av värdenivån; en, som man efteråt kan konstatera, påtagligt för låg värdenivå 1952 motiverar inte en medvetet för låg värdenivå för framtiden. Men man kan med fog ställa frågan om inte av andra skäl det är motiverat med en mera försiktig anpassning av taxeringsvärdena uppåt. De kvarstående fyra åren i nyssnämnda femårsperiod är otvivelaktigt även de att beteckna som markerade högkonjunkturår. Då de värden, som åsatts vid 1957 års allmänna fastighetstaxering, blir gällande i fem år, bjuder försiktigheten att man sänker värdenivån ytterligare och då lämpligen genom en reduktion av bruttopriserna.

I propositionen framhöll jag avslutningsvis i detta sammanhang, att skäl kunde anföras för att stanna vid en bruttoprisreduktion av tio procent. Jag ansåg mig dock böra förorda en reduktion av 20 procent.

Även vid 1952 års fastighetstaxering tillämpades en reduktion med 20 procent av bruttopriserna enligt femårsregeln. Förhållandena vid sistnämnda taxering var dock icke helt jämförbara med hänsyn till att en annan metod för värdering av skogsmark och växande skog då tillämpades.

Skogshögskolans och skogsstyrelsens promemoria

Inledningsvis lämnas följande uppgifter om skogsavverkningens beräknade värde per skogskubikmeter (m³sk) virkesförråd för avverkningsåren 1950/51—1962/63 avseende hela riket.

Avverkningsår	Avverkning milj. m ³ sk	Beräknat värde i kronor/m ³ sk	
		Bruttovärde	Rånnettovärde
1950/51.....	47,6	43,72	30,40
1951/52.....	50,4	62,32	45,34
1952/53.....	42,7	42,04	25,27
1953/54.....	51,0	45,80	28,73
1954/55.....	51,2	46,87	28,09
1955/56.....	51,5	49,36	29 45
1956/57.....	51,3	43,85	24,02
1957/58.....	50,5	43,35	23,80
1958/59.....	45,4	38,44	18,22
1959/60.....	55,1	42,15	22,00
1960/61.....	55,3	46,60	24,54
1961/62.....	56,1	46,47	23,94
1962/63.....	49,8	42,41	19,65

I anslutning härtill framhålles följande.

Det framgår att bruttovärdena visar en svagt sjunkande tendens under perioden. De enskilda årens värden svänger mellan ett lägsta belopp av 38 kronor 1958/59 och ett högsta av 49 kronor år 1955/56 — här bortses från det extrema »koreaåret» 1951/52. Rånnettovärdena visar däremot en starkare nedåtgående trend, beroende på att kostnadsökningarna ej helt kunnat balanseras genom rationaliseringar. Av särskilt intresse är kanske att göra en jämförelse mellan den årsserie som låg till grund för 1957 års taxering (1950—1954, varvid dock toppåret 1951/52 uteslöts) och den som enligt skogsvärderingsinstruktionen skall ligga till grund för 1965 års taxering nämligen 1958—1962. Vid såväl 1952 års som 1957 års taxering tillämpades en reduktion av 20 % på bruttopriserna. Jämföres rånnettovärdena utan någon sådan reduktion finner man att dessa sjunkit med ca 25 % som genomsnitt för landet. Det föreligger emellertid märkbara skillnader mellan olika landsändar. I vissa Norrlandslän t. ex. Jämtlands och Norrbottens län har rånnettovärdena sjunkit med över 40 %, medan sänkningarna i södra och mellersta Sverige håller sig mellan 15 och 20 %.

Emellertid skall fastighetstaxeringsvärdena gälla fram till 1970. Det är därför av intresse att inte blott se på den gångna perioden utan även söka bedöma utvecklingen något framåt i tiden. Bruttovärdena för det avverkade virket är nästan helt beroende på avsättningsmöjligheter och priser på världsmarknaden för skogsindustrins produkter. Prognoser utförda av FAO visar att på något längre sikt efterfrågan på särskilt massa- och pappersindustrins produkter kommer att stiga så att skogstillgångarna i Europa ej kommer att förslå. För de närmast liggande åren torde emellertid den nu förefintliga överkapaciteten på massaproduktionens område komma att kvarstå. Det anses därför knappast troligt att nämnvärda prishöjningar på skogsindustrins alster är att vänta under den tid som nu kan överblickas. Trots de starka ansträngningar som nu görs för att i alla avseenden rationalisera skogsdriften räknar man ej med att kostnadsfördyringarna genom den allmänna löneutvecklingen skall kunna under närmast framföriggande åren helt kompenseras genom rationalisering av avverkning och virkeshantering. Även vid oförändrad bruttoprisnivå skulle alltså skogsbruket ha att räkna med viss fortsatt sänkning av rånnettovärdena.

De anförda synpunkterna talar enligt promemorian för att man vid 1965 års fastighetstaxering liksom vid de närmast föregående behöver införa något slag av säkerhetsmarginal så att icke taxeringsvärdena å skog efter några år kommer att te sig för höga.

För att studera den väntade värdenivån vid 1965 års fastighetstaxering med och utan säkerhetsmarginal har i promemorian beräkningar utförts för »genomsnittsfastigheter» i ett antal län. Dessa fastigheter har konstruerats så att de med avseende på de olika på värderingen inverkan faktorerna skall så nära som möjligt motsvara medeltalet för länet i fråga. För sammanvägning till riksmedelital har därvid vissa av de utvalda länen fått representera ett antal näralliggande län med likartade förhållanden.

Resultatet av beräkningarna redovisas i en tabell, vilken torde såsom *Bi-hang* få fogas vid detta protokoll.

Beträffande innehållet i tabellen må till en början anföras följande.

»B. Bruttovärden före avdrag för allm. omkostnader» avser värden uppbyggda på bruttopriserna, minskade med avverkningskostnader m. m. »Reducerade bruttopriser» (rad 8) avser de taxeringsvärden som framkommer vid tillämpning av skogsvärderingsinstruktionen, om säkerhetsmarginal icke införes. »20 % red. på bruttopriser» (rad 9) avser de värden som framkommer om bruttovärdena reduceras med 20 procent på sätt skedde vid 1957 års fastighetstaxering.

I anslutning till tabellen framhålles i promemorian bl. a. följande.

Under grupp B har införts en serie bruttovärden före avdrag av allmänna förvaltningskostnader. Dessa serier belyser väl effekten av den 1957 tillämpade säkerhetsmarginalen, 20 % på bruttopriserna. Jämföres raderna 4 och 5 finner man att marginalen i de nordligaste länen var omkring 200 kr/ha medan de i sydsverige uppgick till 500—600 kr/ha. Det framgår också att den införda säkerhetsmarginalen varit väl motiverad. En jämförelse mellan värdena i raderna 4 och 6 visar nämligen att om ingen marginal införts skulle taxeringsvärdena i dag ha framstått som oskäligt höga. Man kan också utläsa — genom att jämföra raderna 5 och 6 att i norrlands-länen har marginalen väl behövts för att möta de sänkta rånettovärdena, medan i södra Sverige marginalen varit väl tilltagen.

Av tabellen framgår vidare, framhålles det i promemorian, att sättet för beräkning av säkerhetsmarginalen haft en icke önskvärd bieffekt nämligen att påverka relationen mellan värdenivåerna i olika landsändar och olika avsättningslägen. Inför 1965 års fastighetstaxering finns det därför skäl att överväga något annat sätt att införa den önskvärda marginalen. Olika metoder har prövats, varvid det visat sig svårt att finna en väg som i alla avseenden är tillfredsställande. Vilken metod som än väljes så måste den alltid få karaktären av schablon och kan ej väntas ge absolut rättvisa i alla lägen. Emellertid synes ett fast avdrag i kronor per kubikmeter virkesförråd vara det som får den mest balanserade effekten. Det kompenseras också i någon mån den svaghet i taxeringsmetoden som ligger i att avdraget för allmänna förvaltningskostnader sker med ett procentavdrag på värdena före avdrag, varigenom nämnda omkostnadspost i trakter med låga rotvärden kommer att uppföras med alltför låga absoluta belopp.

Beräkningar rörande ett fast avdrag i kronor har utförts för två alternativa avdragsbelopp nämligen 2 och 3 kronor per kubikmeter virkesförråd. För att undvika att ett avdrag av denna typ leder till att taxeringsvärdena sjunker alltför mycket har vid beräkningarna införts en spärr för reduktionen, uttryckt som en maximering av avdraget till 30, 40, 50 resp. 60 procent av värdet utan säkerhetsmarginal. Resultatet av dessa beräkningar har i tabellen införts på rad 10—17 och där jämförts med såväl 1957 års taxeringsvärden som de värden vilka skulle framkomma år 1965,

om skogsvärderingsinstruktionen tillämpades utan någon säkerhetsmarginal (rad 8) eller med en reduktion med 20 procent av bruttopriserna även vid 1965 års fastighetstaxering (rad 9).

I promemorian anföres att av rad 8 i tabellen framgår att en direkt tillämpning av skogsvärderingsinstruktionen skulle leda till en genomsnittlig höjning av taxeringsvärdena med 25 %. Såsom inledningsvis framhållits i promemorian skulle ett sådant utfall ej överensstämja med den allmänna uppfattningen om skogsbrukets ekonomiska situation, synnerligast som även norrlandslänen skulle drabbas av ytterligare höjda taxeringsvärden. En 20-procentig reduktion av bruttopriserna skulle å andra sidan leda till en genomsnittlig sänkning med 26 %. De föreslagna alternativen med avdrag om 2 resp. 3 kronor per m³sk virkesförråd skulle i genomsnitt ge ett utfall av 95—100 % resp. 83—92 % beroende på valet av spärregel. Det påpekas dock att de redovisade beräkningarna har utgått från de virkesförråd och grovskogsprocenter som uppnåddes vid 1957 års fastighetstaxering. Den fortgående ökningen av virkesförråden och andelen grovskog kan emellertid beräknas få en viss, ehuru svag inverkan i höjande riktning på taxeringsvärdena i samtliga de alternativ som presenterats, måhända av storleksordningen 5—10 %.

Rörande de olika reduktionsalternativen framhålles slutligen följande.

3-kronorsalternativet synes icke i tillräcklig grad verka i den önskvärda riktningen att rätta till värderationerna mellan de nordliga och sydliga delarna av landet, varför 2-kronorsalternativet rekommenderas. På valet mellan underalternativen med olika spärregler synes följande synpunkter kunna läggas. Å ena sidan bör tillses att säkerhetsmarginalen i de nordliga länen och dåliga avsättningslägena, där spärregeln får betydelse, blir tillräckligt stor i absoluta tal. Det är ju just i dessa trakter som risken för en nedgång i rånettovärdena är störst. Å andra sidan synes man ej kunna bortse ifrån att starka kastningar i taxeringsvärdena kan ha andra mindre lyckliga konsekvenser t. ex. på skogarnas värde som kreditunderlag och på vissa kommuners ekonomi. Under alla förhållanden torde man få anse att alternativet med 30 % spärregel ger en alltför svag säkerhetsmarginal.

Mot bakgrunden av erfarenheterna från 1957 års fastighetstaxering och skogsbrukets ekonomiska utveckling efter 1957 talar mycket för att en rätt vid säkerhetsmarginal borde finnas även för de nordligaste länen. Detta leder till ganska kraftiga sänkningar av taxeringsvärdena i dessa län som framgår vid jämförelse mellan värdena i raderna 10—12 med rad 7. Bedömningen av den vikt som vid det slutliga valet mellan olika alternativ skall fästas vid de ogynnsamma verkningar av starka sänkningar i taxeringsvärdena som ovan antytts faller till stor del utanför vårt kompetensområde, varför någon slutlig rekommendation angående valet av alternativ ej lämnas i detta sammanhang. Domänstyrelsen har dock för sin del ansett att valet bör stå mellan alternativen 50 och 60 %, varvid styrelsen möjligen skulle vara beredd att acceptera 50 %-alternativet.

Remissyttrandena

Rörande behovet av en »säkerhetsmarginal» i fråga om värderingen av skog vid 1965 års fastighetstaxering råder enighet, enligt vad remissyttrandena ger vid handen. Sälunda har icke i något yttrande den uppfattningen framförts, att taxeringen borde ske utan sådan marginal. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* har dock utalat, att — såvitt avser länet — någon sänkning av skogsvärden inte bör ifrågakomma.

Lantbruksstyrelsen framhåller med utgångspunkt från sin omfattande erfarenhet av köp och försäljning av fastigheter att ogynnsamma biverkningar torde kunna uppstå, om taxeringsvärdena för skog i Norrland avsevärt sänkes. Medan skogsmark och växande skog skall upptagas till sitt avkastningsvärde skall fastigheten i övrigt värderas med hänsyn till det allmänna saluvärdet. Dessa olika sätt att bestämma taxeringsvärdet har kommit att skapa en skevhet i värdeproportionerna mellan jordbruk och skog framför allt i blandbygder med relativt svaga jordbruk. Denna skevhet är redan nu fullt påtagbar och kommer till sitt klaraste uttryck i de fall jordbruket är så dåligt att det bör läggas ner — i sådana fall försvinner allt jordbruksvärde utöver skogsmarksvärde och eventuellt bebyggelsevärde så snart jorden upphör att brukas. Om taxeringsvärdena för skog nu i enlighet med den framlagda promemorian skulle komma att sänkas i Norrland — i Norrbotten kanske med inemot 50 % — medan taxeringsvärdena på brukningsenheterna till följd av köpeskillingsstatistiken, kanske inte sänks lika mycket skulle denna skevhet bli än mera påtaglig och leda till direkt missvisande taxeringsvärden för jordbruksdelarna. Vid lantbruksnämndernas inköps- och försäljningsverksamhet görs omfattande avkastningsvärderingar av skog — om än efter andra metoder än fastighetstaxeringens — och strävan har därvid varit att anpassa sig till en vid både inköp och försäljningar i allmänna marknaden gångbar nivå. De jämförelser, som på grundval av dessa värderingar kan göras med taxeringsvärdet för skog, ger — således ur allmän saluvärdesynpunkt — inte anledning till en sänkning av de genomsnittliga taxeringsvärdena på skog i Norrland. Styrelsen framhåller även, att av betydelse för rationaliseringsverksamheten är det avseende kreditinstituten tillmåter taxeringsvärdena. På grund av det stora kapitalbehovet för nystartande jordbrukare är det av stor vikt att ramen för amorteringsfria bottenlån i så stor utsträckning som tänkas kan anpassas till de verkliga värdena. Det förefaller heller knappast troligt att riskerna vid belåning av skog skulle motivera en sänkning av taxeringsvärdena för skog i genomsnitt i Norrland. — Avslutningsvis anger styrelsen som önskvärt, att kommande instruktioner till fastighetstaxeringen utformas så att en bättre differentiering mellan jordbruk och skog samt mellan olika skogsfastigheter kommer till stånd.

Svenska kommunförbundet ifrågasätter riktigheten av den i promemorian gjorda prognosen rörande fortsatt sänkning av rånettovärderna. I promemorian uttalas, att det knappast är troligt att några nämnvärda prishöjningar på skogsindustrins alster kommer att inträffa under den tid som nu kan överblickas. Med anledning härav framhåller förbundet, att bruttovärderna för den svenska totalavverkningen under nu löpande avverkningsår 1963/64 räknat i värde pr m³sk stigit med 5 à 10 % och närmast sig bruttovärdet under avverkningsåret 1961/62. Rånettovärdet för innevarande avverkningsår kan ännu icke exakt beräknas, men det är icke osannolikt att det kommer att bli ungefär detsamma som medelvärdet under årsserien 1958—1962, vilken skall ligga till grund för 1965 års fastighetstaxering. Det kan därför anföras skäl för antagandet, att den fortsatta sänkningen av rånettovärderna kommer att ske i långsammare takt än vad de sakkunniga förutsatt.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anför följande.

Köpeskillingsstatistik efter olika indelningsgrunder upprättas av statistiska centralbyrån. I avvaktan på dessa uppgifter har på provningsnämndens kansli gjorts beräkningar i mindre omfattning av köpeskillingarnas förhållande till gällande taxeringsvärden. De framkomna resultaten utvisa ett icke oväsentligt överpris. Störst är detta överpris för de egentliga skogsfastigheterna. Därest en prisnivå vid taxeringen i anslutning till saluvärdena skall eftersträvas, samtidigt som skogsbruksvärdena avsevärt minskas i förhållande till de nu gällande, innebär detta att väsentliga höjningar får läggas på övriga i taxeringsenheten ingående delvärden, byggnader, åker, ängsmarker m. m. Ett sådant förfaringssätt skulle emellertid enligt länsstyrelsens mening icke vara verklighetsbetonat eller riktigt. De rationaliseringsåtgärder som gå ut på att skapa bärkraftiga jordbruk, medföra — åtminstone under en övergångstid — snarast värdeminskning å mindre jordbruk, särskilt om dessa med hänsyn till läge, byggnadernas beskaffenhet och bruksförhållanden i övrigt icke anses böra bibehållas som självständiga jordbruk. Särskilt vad angår länets inland måste en avsevärd nedsättning av nuvarande taxeringsvärden bli följd, om den föreliggande prisstatistiken å skogsbruksvärdet kommer att slå igenom vid taxeringen. Med hänsyn till vad ovan anförts om de på köpeskillingarna beräknade saluvärdena kan riktigheten härav — såvitt nu kan bedömas — ifrågasättas. Att en mera betydande sänkning av taxeringsvärdena å jordbruksfastigheterna ur flera synpunkter skulle vara ogynnsam torde icke närmare behöva utvecklas.

Länsstyrelsens skogssakkunnige i Norrbottens län anför i fråga om värdenivån vid 1957 års fastighetstaxering i länet följande.

I promemorian åberopas i olika sammanhang skogsvärdena vid 1957 års fastighetstaxering. Man får vid genomläsningen lätt den uppfattningen, att dessa värden skulle vara högre än de verkliga. På grund av gällande lagstiftning företas eller förmedlas det övervägande antalet försäljningar av jordbruksfastigheter av lantbruksnämnden. Den fria marknaden på ifrågasvarande område är därför relativt obetydlig. Trots detta uppger lantbruksdirektören på förfrågan, att lantbruksnämndens verksamhet ger vid han-

den, att de verkliga skogsvärdena ligga högre än de i fastigheternas taxeringsvärden ingående skogsvärdena. En bedömning av vid inkomsttaxering gjorda avdrag för värdeminskning av skog tyder också på, att 1957 års skogsvärden ligger avsevärt under de verkliga.

I fråga om vilken metod som bör tillgripas för att erhålla önskad säkerhetsmarginal uttalar sig vissa remissinstanser för ett bibehållande av metoden med en procentuell reduktion av bruttopriserna. *Skogsvårdsstyrelsen i Hallands län, länsstyrelserna och deras skogssakkunniga i Östergötlands, Kronobergs och Kalmar län, länsstyrelsens skogssakkunniga i Södermanlands och Kristianstads län samt länsstyrelsen i Malmöhus län* förordar sålunda att bruttopriserna vid 1965 års fastighetstaxering reduceras med 20 procent.

Länsstyrelsens skogssakkunnige i Södermanlands län framhåller att förändringarna i skogsbrukets ekonomiska situation bör återspeglas i en sänkt nivå för 1965 års taxeringsvärden. Detta bör gälla icke enbart för Norrland utan även för södra och mellersta Sverige. Det i promemorian rekommenderade 2-kronorsalternativet medför en sänkning av taxeringsvärdena för Norrland men en höjning för södra och mellersta Sverige. Det förordade beräkningsalternativet har valts med motiv att detsamma skulle medföra en gynnsammare relation mellan värdenivåerna i olika landsändar och avsättningslägen. Även om detta må eftersträvas, så bör icke en metod väljas, som medför en höjning av taxeringsvärdena i något län, vilket synes helt orealistiskt mot bakgrund av utvecklingen för skogsbruket. Bedömes en reducering med 20 procent nu ge felaktiga taxeringsvärden för norrlandslänen, synes lämpligast att för dessa län införa särskilda beräkningsgrunder. De *skogssakkunniga i Östergötlands och Kronobergs län* anser att den nu förestående taxeringen i fråga om prissättningen måste redovisa en nedgång i värdena, som i någon mån motsvarar den verkliga minskningen i skogens lönsamhet. Det vid de båda föregående taxeringstillfällena använda avdraget om 20 procent torde mera motsvara prognoserna för den närmaste framtiden. Procentavdraget bör givetvis vara olika för olika avsättningsområden. Om så av andra orsaker anses önskvärt, torde ett avdrag av 15 procent vara försvarbart för dessa landsdelar. Någon risk även vid ett avdrag med 20 procent att skogens taxeringsvärde skulle sjunka förefinnes ej i dessa län och torde ej heller vara fallet för denna del av landet. Förra taxeringen beräknades både kubikmassa och grovskogsprocent för lågt och dessutom har sedan 1952 års riksskogstaxering en ej obetydlig höjning av både kubikmassa och grovskogsprocent ägt rum.

Länsstyrelsernas skogssakkunniga i Kalmar och Kristianstads län uttalar sig i samma riktning.

Länsstyrelsen i Malmöhus län och skogsvårdsstyrelsen i Hallands län anser att några egentliga sakskalet att frångå 1957 års beräkningsmetod inte föreligger.

Länsstyrelsen i Örebro län anför, att det av de i promemorian lämnade uppgifterna framgår att skogens rånettovärden och därmed även skogsbrukets lönsamhet under en följd av år visat en tämligen markant nedåtgående tendens. Även för nu överblickbar tid framåt kan denna tendens enligt gjorda prognoser förväntas bestå. Enligt länsstyrelsens mening bör detta förhållande leda till att viss sänkning av skogsvärdena bör ske vid 1965 års fastighetstaxering om hänsyn togs till 1957 års virkesförråd och i varje fall bör någon höjning av dessa värden icke komma till stånd. Den i promemorian rekommenderade 2-kronorsmarginalen medför emellertid för länets vidkommande en höjning av skogsvärdena. Med 3-kronorsmarginalen uppkommer visserligen en sänkning av genomsnittsvärdet men denna uppgår till allenast 24 kr. eller omkring 3 procent vilket synes länsstyrelsen allt för lågt, då rånettovärdenas sänkning uppgått till 15—20 procent. Länsstyrelsen anser därför att för länets vidkommande bör även vid 1965 års taxering tillämpas en procentuell säkerhetsmarginal med omkring 15 procent av det oreducerade bruttopriset. Den sänkning av skogsvärdena, som härigenom skulle komma till stånd, torde emellertid i icke obetydlig omfattning kompenseras av att virkesförrådet och grovskogsprocenten nu torde vara högre än vid 1957 års fastighetstaxering.

Byråchefen F. L. Ericson i lantbruksstyrelsen har i en vid styrelsens yttrande fogad promemoria uttalat följande rörande säkerhetsmarginalen.

Marginalen bör täcka försämrad lönsamhet genom dels sjunkande bruttovärden, dels stigande direkta och indirekta avverkningskostnader. Utgångspunkten för beräkningarna måste därför vara både bruttovärdena och avverkningskostnaderna. Approximativt torde marginalen kunna fastställas till viss procent av bruttovärdena, varvid procenttalet sättes lika med summan av den önskade marginalprocenten för sjunkande bruttovärden och halva den önskade marginalprocenten för stigande avverkningskostnader. Under alla omständigheter måste marginalen variera med virkesförrådet per ha och därför bli större i sydsverige än i de nordligaste länen.

Med hänsyn till att den föreslagna nya metoden för beräkning av säkerhetsmarginaler inte är vare sig teoretiskt eller praktiskt överlägsen den tidigare tillämpade synes i avvaktan på fullständigare utredning någon annan ändring ej böra göras än att reduktion sker med 10 % på bruttopriserna. Resultatet synes då bli i stort sett detsamma som enligt förslaget med den skillnaden att den gamla metoden ger rättvisare utslag i det enskilda fallet genom att ta hänsyn till värdet och därigenom ge högre marginal per m³sk för äldre, avverkningsmogen skog mot för ungskog, som ej kommer att avverkas under den framförliggande fastighetstaxeringsperioden.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län och länsstyrelsens skogssakkunnige anser, att det remitterade materialet inte ger tillräckliga möjligheter att med någorlunda säkerhet dra slutsatser om hur det nya systemet kommer att utfalla.

Övriga remissinstanser tillstyrker en reduktion av bruttopriserna enligt det i den remitterade promemorian förordade systemet med ett fast av-

drag i kronor per m³sk virkesförråd. Promemorieförslaget härom tillstyrkes sålunda av riksskattenämnden, domänstyrelsen, Svenska kommunförbundet, Sveriges lantbruksförbund och RLF, Sveriges skogsägareförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, länsstyrelsen och dess skogs-sakkunnige i Blekinge län, länsstyrelserna i Hallands samt Göteborgs och Bohus län, länsstyrelsernas skogssakkunniga i Älvsborgs och Norrbottens län ävensom länsstyrelserna och deras skogssakkunniga i Värmlands, Kopparbergs och Västerbottens län.

Riksskattenämnden framhåller att ett procentuellt avdrag påverkar relationen mellan värdenivåerna i olika landsändar på ett icke önskvärt sätt. Ett fast avdrag i kronor per kubikmeter synes få den mest balanserade effekten och torde därför vara att föredraga. Liknande synpunkter framföres av Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Sveriges lantbruksförbund, RLF och länsstyrelsen i Hallands län.

Länsstyrelsen i Värmlands län påpekar att en tillämpning av skogsvärderingsinstruktionen utan säkerhetsmarginal skulle enligt i promemorian gjorda överslagsberäkningar för en genomsnittsfastighet i Värmlands län leda till en höjning av värdena å skog och skogsmark med över 20 procent. Med hänsyn till osäkerheten i fråga om avsättningsmöjligheterna och kostnadsutvecklingen inom skogsbruket synes dock en så stor höjning av värdenivån orealistisk. Å andra sidan synes det ej motiverat att vid värderingen begagna en så vid säkerhetsmarginal som 20 procent å bruttopriserna såsom skedde vid 1952 och 1957 års allmänna fastighetstaxeringar. Detta synes nämligen att döma av beräkningarna i promemorian kunna resultera i en sänkning av den nuvarande värdenivån med uppemot 30 procent. Föreliggande köpeskillingsstatistik och av länsstyrelsen gjorda erfarenheter ger dock ej stöd för att de nuvarande värdena skulle vara för höga.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anför följande.

Jämlikt 9 § andra stycket kommunalskattelagen skall område, som utgöres av skogsmark och växande skog, upptagas till det värde, det kan anses äga vid uthålligt skogsbruk. Innebörden av denna regel kan icke vara att man skall komma fram till värden, som allt för mycket skiljer sig från saluvärdena i det praktiska livet. Starka betänkligheter måste resas mot att värdenivån för skogsfastigheterna mera allmänt skulle sänkas vid den nu förestående allmänna fastighetstaxeringen. Ser man till köpeskillingsstatistiken angående skogsfastigheter, som sålts under åren 1957—1961, finner man att salunivån för dessa fastigheter genomgående ligger mycket högt trots de försämrade avkastningsmöjligheterna inom skogsbruket. Att nivån ligger så fast trots den sämre räntabiliteten torde vara uttryck för det förhållandet att skogsägarna i gemen numera icke kräver samma avkastning på sitt kapital som tidigare. Det är enligt länsstyrelsens mening icke ett realistiskt betraktelsesätt att söka sammankoppla frågan om räntefoten vid värdering av skogsfastigheterna med den räntabilitet som obligationsmarknaden visar. En skälig justering av räntenivån framstår såsom nödvändig om rimligt resultat skall ernås. Det skulle också kunna övervägas att behålla samma räntefot men helt borttaga den 20-procentiga säkerhetsmarginalen.

Enligt länsstyrelsernas uppfattning torde dock ett skäligt resultat kunna ernås genom att säkerhetsmarginalen omkonstrueras enligt de riktlinjer som anges i promemorian om räntefoten vid kapitaliseringen sänkes från 5 till 4 procent.

Även *Sveriges skogsägareförbund* berör frågan om kapitaliseringsprocenten, som bedömes komma att spela en dominerande roll vid beräkningen av taxeringsvärdet och utgör liksom vid skogsvärdering överhuvudtaget i första hand det instrument, varmed skogsvärdena kan och bör regleras. Förbundet finner det ur denna synpunkt anmärkningsvärt att nämnda räntefot enligt gällande skogsvärderingsinstruktion fastställts till fem procent, d. v. s. densamma som vid 1957 års allmänna fastighetstaxering, oaktat såväl det allmänna ränteläget — bl. a. för långsiktiga stats- och industriobligationer — som instabiliteten på virkes- och arbetsmarknaden otvivelaktigt motiverar en högre räntefot vid 1965 års fastighetstaxering. Förbundet delar den i utredningen anförda bedömningen av rånettovärdernas utveckling fram till 1970, d. v. s. under den period 1965 års taxeringsvärden skall gälla. Även vid i utredningen antagen oförändrad bruttoprisnivå torde man under nämnda period till följd av i stort sett ökade kostnader för virkets avverkning och transport få räkna med en viss fortsatt reduktion i rånettovärderna, måhända dock i mindre omfattning än vad som ägde rum under 1950-talet. Då även denna trend motiverar en höjning av fastighetstaxeringens räntefot anser förbundet att det bör övervägas, huruvida icke räntefoten vid 1965 års taxering bör höjas, förslagsvis till sex procent. En sådan åtgärd skulle icke blott medföra en bättre anpassning av taxeringsvärdena till nu rådande prisnivå utan även innebära en bättre och mera rättvis avvägning av skogsvärdena mellan olika landsändar och olika avsättningslägen. Förbundet är emellertid medvetet om att en dylik åtgärd kan innebära avsevärda omkastningar i de felaktiga värdeförhållandena för skog av olika åldrar och dimensioner och i olika avsättningslägen, som framkommit vid de två senaste allmänna fastighetstaxeringarna såsom en följd av irrationella justeringar av prisnivån, tillkomna i det välmotiverade syftet att hålla tillbaka en befarad alltför stark stegring i skogens taxeringsvärde. En direkt övergång till en procent högre kapitaliseringsfaktor kan sålunda medföra en mindre önskvärd diskontinuitet i taxeringsvärdena varför man enligt förbundet i nuvarande läge synes bli nödsakad att på sätt utredningen anvisar söka sig fram till en lämplig korrigeringsmetod för att nå en för 1965 års fastighetstaxering skälig värdenivå. Förbundet måste därvid ytterligare understryka att den metod bör ges företräde som därvid icke blott leder till en skälig nivå, utan även ger en rättvis avvägning av taxeringsvärdena skogsägarna emellan.

I fråga om storleken av det fasta avdraget förordas 2 kr. per m³sk virkesförråd av *Svenska Kommunförbundet*, *länsstyrelserna i Blekinge* samt *Göteborgs och Bohus län* ävensom *länsstyrelserna och deras skogsakkunniga i*

Värmlands, Kopparbergs och Västerbottens län. Förstnämnda länsstyrelse framhåller, att man vid 2-kronorsalternativet torde få räkna med en viss höjning av skogsvärdena i länet. Denna höjning synes kunna motiveras med de något ljusare framtidsutsikterna för skogsbruket i de sydligaste länen. *Länsstyrelsen i Värmlands län* beräknar att detta alternativ skulle leda till ungefär oförändrade taxeringsvärden i länet. *Länsstyrelsens skogs-sakkunnige i Västerbottens län* uttalar att även med 2-kronorsalternativet betydande sänkningar av taxeringsvärdena skulle uppkomma vid 1956 års fastighetstaxering. Mot bakgrunden av de ogynnsamma verkningar en kraftig sänkning av taxeringsvärdena får ur lånesynpunkt för skogsägarna och ur skattesynpunkt för kommunerna torde någon sänkning utöver vad som föranledes av promemorieförslaget inte böra komma i fråga.

Ett fast avdrag på 3 kr. per m³sk virkesförråd förordas av *riksskattenämnden*, *Sveriges skogsägareförbund*, *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund*, *Sveriges lantbruksförbund*, *RLF*, *länsstyrelsen i Hallands län* samt *länsstyrelsens skogssakkunnige i Älvsborgs län*. Därjämte förordar *länsstyrelsen i Malmöhus län* och *skogsvårdsstyrelsen i Hallands län* vilka i första hand uttalat sig för en reduktion av bruttopriserna med 20 procent, alternativt för ett fast avdrag på 3 kr.

I fråga om valet mellan 2- och 3-kronorsalternativen anför *riksskattenämnden* följande.

Alternativet med 2 kronors avdrag är ägnat att öka spännvidden mellan de norra och södra delarna av landet. Riksskattenämnden anser, att en viss försiktighet härvidlag är befogad. I detta hänseende bör enligt nämndens mening beaktas, att det av olika skäl är önskvärt, att taxeringsvärdena icke visa alltför stora kastningar vid de olika årens taxeringar, och att möjligheterna att någorlunda snabbt rationalisera skogsbruket torde vara större i Norrland med dess storskogsbruk än i de södra delarna av landet. Det synes även befogad att med hänsyn till den internationella utvecklingen på området hysa en viss optimism beträffande skogsbrukets ekonomiska villkor för framtiden. Av angivna skäl vill riksskattenämnden för sin del förordas alternativet med 3 kronors avdrag. Nämnden vill samtidigt framhålla, att förrådstillväxten sedan 1957 torde vara relativt störst i mellersta och södra delarna av landet och att denna höjningsfaktor sålunda gör sig starkast gällande i dessa delar av landet.

Sveriges skogsägareföreningars riksförbund anser att avdragets storlek bör vara beroende av utvecklingen av rånettovärdena. Med hänsyn till att dessa kan väntas utvecklas olika i skilda delar av landet skulle det vara motiverat med en differentiering av avdraget. En sådan blir dock svår att genomföra och det torde av praktiska skäl bli nödvändigt att välja samma avdrag för landet i dess helhet. Med utgångspunkt från de föreslagna avdragsalternativen finner riksförbundet att ett avdrag av minst 3 kronor per m³sk erfordras för att nå korrespondens med nedgången i rånettovärdena.

Även *RLF* och *Sveriges lantbruksförbund* påpekar att en differentiering

av avdraget mellan olika delar av riket i och för sig skulle vara motiverad. Avdraget skulle då vara högre i söder än i norr. Emellertid skapar en differentiering besvärliga tröskelproblem, varför samma säkerhetsmarginal per m³sk virkesförråd bör tillämpas i hela landet. De särskilt i södra Sverige stigande avverkningskostnadernas sänkande inverkan på rånettovärdena motiverar en allmän sänkning av skogsvärdena vid samma storlek på virkesförråd och grovskogsprocenter som vid 1957 års fastighetstaxering. Den fortgående ökningen av virkesförrådet och andelen grovskog beräknas emellertid i promemorian ge en viss effekt i höjande riktning på taxeringsvärdena. Beräkningarna i promemorian visar att skillnaden i norra Sverige om säkerhetsmarginalen sätts till 2 eller 3 kronor per m³sk blir obetydlig i flertalet län, om avdraget med spärregeln begränsas till högst 50 procent. Med hänsyn till förhållandena söderut torde säkerhetsmarginalen emellertid böra bestämmas till 3 kronor, om skogsvärdena icke skall bli högre än vid 1957 års taxering. Kostnadsskillnader och förrådsökningar motiverar ett sådant bedömande.

Länsstyrelsens skogssakkunnige i Älvsborgs län anför följande.

För vårt län föreligger vissa förhållanden, som kan påverka resultatet av angivna metoder i höjande riktning och därigenom medföra en för hög värdenivå vid jämförelse med övriga län. Jag syftar här närmast på förhållandet, att särskilt landskapet Dalsland har dels relativt högt virkesförråd per ha, dels för stor andel gammal (överårig) skog. Dessa även tidigare kända förhållanden har särskilt accentuerats i den verkställda dalslandsutredningen. Liknande tendenser torde även föreligga inom västgötadelen. Nu kan ju sägas, att finns det gammal skog med för dagen högt värde bör detta återspegla sig i taxeringsvärdet. Här bör enligt mitt förmenande beaktas, att överårig skog har en låg procentuell tillväxt, vidare att det pågår och kommer att än mer intensifieras avverkning av gammal skog i Dalsland, vilken avverkning ju vanligen sker genom kalhuggning. De plantskogar som under första åren uppkommer har låg tillväxt i kubikmassa och viss tid ligger även marken kal.

Med kännedom om de verkningar av höjande effekt, som ett ökat virkesförråd och högre grovskogsprocent har enligt gällande metod för beräkning av skogsvärdet, kan om inte de omnämnda förhållandena beaktas följderna bli en stegring av värdenivån, som inte avsetts. Det är svårt att med någon säkerhet siffermässigt belysa verkningarna men för min del anser jag det ingalunda osannolikt, att bortsett från generella höjningar med viss procent, de båda faktorerna virkesförråd och grovskogsprocent kan medföra en genomsnittlig höjning av snarare över än under 15 %. Antar man att denna höjning om 15 % ger utslag, talar detta närmast för 3-kr. alt. som reduktionsregel, eller om inte detta låter sig göra, att någon form av reduktionsregel i absoluta tal eller procent anvisas för att regionvis eliminera här befarade icke önskvärda verkningar i fråga om värdenivån för skogen vid 1965 års fastighetstaxering.

Sveriges skogsägareförbund uttalar att, om den nedgång i rånettovärdena som inträtt och som i viss utsträckning kan förväntas fortgå skall avspeglas i taxeringsvärdena, det fasta avdraget bör ökas till 3 kr 50 öre.

Såsom lämpligt procenttal för spärregeln har föreslagits 30 av riksskattenämnden, Svenska kommunförbundet, Sveriges skogsägareförbund och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund samt 40 av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, medan RLF, Sveriges lantbruksförbund och länsstyrelsen i Västerbottens län (tillsammans med länsstyrelsens skogssakkunnige) föredragit 50. Domänstyrelsen slutligen anser att endast alternativet 50 och 60 procent kan ifrågakomma.

Riksskattenämnden anför i fråga om spärregeln följande.

Vad därefter angår förslaget om en särskild spärregel finner riksskattenämnden, att en dylik regel är nödvändig för att förebygga alltför låga taxeringsvärden i övre och inre Norrland. Det kan enligt nämndens mening vara tveksamt till vilket procenttal av det oreducerade bruttopriset som spärregeln bör anknyta. Ju högre procenttal man väljer, desto större blir spännvidden mellan värdena för norra och södra delarna av landet. Under hänvisning till vad nämnden ovan anfört och då värdeskillnaden mellan norra och södra delarna av landet knappast kan anses till alla delar helt verklighetsbetonad, anser riksskattenämnden sig böra förordna, att spärregeln anknyter till procenttalet 30.

Sveriges skogsägareföreningars riksförbund framhåller följande synpunkter på spärregeln.

Vid den föreslagna metoden med fast avdrag blir det för landsändar med låga rotvärden nödvändigt med spärregler. Från flera skogsägareföreningar i Norrland har framhållits att det i annat fall skulle uppkomma en alltför kraftig sänkning av de nuvarande taxeringsvärdena som inte rimmar med den faktiska utvecklingen för värdenivån. Man anser att nackdelar skulle uppstå för de privata skogsägarna ur belåningssynpunkt och för kommunerna genom att intäkterna minskar. Enligt Riksförbundets mening bör dessa synpunkter beaktas vid valet av spärregler. Riksförbundet vill för sin del förordna alternativet med trettioprocentigt avdrag och anser att man på så sätt får en acceptabel spännvidd mellan de olika landsändarna. I trakter med särskilt dåliga avsättningslägen eller förnyringssvårigheter finns enligt skogsvärderingsinstruktionen dessutom möjligheter till extra avdrag genom höjning av avdraget för allmänna omkostnader utöver det normala.

Domänstyrelsen anser att en spärr vid 60 procent i och för sig är att föredra men styrelsen anser sig möjligen kunna godta alternativet med 50 procent med hänsyn till de stora verkningar i andra avseenden som en kraftig sänkning av taxeringsvärdena kan medföra. Styrelsen gör gällande, att utvecklingen efter 1957 års fastighetstaxering talar för att säkerhetsmarginalen för norra Sverige måste göras så stor att en betydande sänkning av taxeringsvärdena åstadkommes just i de områden där ökningen vid senaste fastighetstaxeringen var alltför hög.

Svenska kommunförbundet framhåller, att en stark reduktion av gällande taxeringsvärden allenast på grund av en antagen fortsatt sänkning av rånettovärdena skulle medföra utomordentligt stora olägenheter för be-

rörda kommuner. Förbundet motsätter sig därför bestämt att spärregeln, såsom domänstyrelsen ifrågasatt, bestämmas till 50 procent. Större säkerhetsmarginal än 2 kr/m³sk, dock högst 30 procent, bör enligt förbundet icke komma i fråga. *Länsstyrelsens skogssakkunnige i Norrbottens län* anser, att domänstyrelsens förslag för länets vidkommande innebär, att skogsvärdena efter 1965 års fastighetstaxering icke skulle uppgå till fullt hälften av nu gällande. Även om rånettovärdena för de senaste åren ligger under dem på vilka 1957 års taxering baserades, svarar en så kraftig sänkning av taxeringsvärdena icke mot differensen i rånetto för de olika perioderna eller mot priserna vid köp och försäljning av skogsfastigheter.

Sveriges skogsägareförbund anför att det oreducerade bruttoprissystemet såsom grundat direkt på skogsvärderingsinstruktionens pris- och kostnadsnivå bör ge den rätta värderelationen och detta icke blott med avseende på olika landsdelar utan mera lokalt även beträffande skilda avsättningslägen. — Den metod, som närmast följer detta system ges företräde vad avvägningen av taxeringsvärdena skogsägarna emellan beträffar. Detta är den metod, där avdraget uppgår till 3 kr/m³sk virkesförråd, dock begränsat till högst 30 procent. Alla övriga metoder såväl de i tablån som övriga i utredningens tabell redovisade är i ifrågavarande viktiga avseende klart underlägsna och ger mer eller mindre starkt avvikande värderelationer. Särskilt anmärkningsvärda finner förbundet de värdeförhållanden, som framträder vid den av domänstyrelsen ifrågasatta metoden. Denna leder till mer än fördubbling i värderelationen vad de sydligare länen och följaktligen också vad de bättre avsättningslägena beträffar. — Vid jämförelse med 1957 års taxeringsvärden ger 3-kronorsalternativet med begränsning till 30 procent en något starkare värderelation för olika avsättningslägen, vilket även med hänsyn till de skilda prisnivåerna var att vänta.

Slutligen må nämnas, att *riksskattenämnden* påpekar, att avdraget för allmänna kostnader (33 %-avdraget) är konstruerat som ett rent procentavdrag och för den skull kan vara ägnat att på ett icke önskvärt sätt påverka relationen mellan värdenivåerna i olika delar av landet. Nämnden vill därför ifrågasätta, om icke jämväl konstruktionen av detta avdrag borde överses.

Departementschefen

En fastighets taxeringsvärde skall i princip bestämmas till dess allmänna saluvärde. I fråga om skogsmark och skog gäller dock en undantagsbestämelse, som innebär att taxeringsvärdet skall motsvara markens och skogens värde vid s. k. uthålligt skogsbruk. Värderingen sker då med hänsyn till skogens framtida avkastning.

Givetvis är det svårt att förutsäga en framtida avkastning, och man rör sig därför vid taxeringen av skog med vissa schabloner. Som utgångspunkt

för värderingen skall således enligt skogsvärderingsinstruktionen tas medeltalet av de priser, som uppnåddes under en femårsperiod, som utgår med tredje kalenderåret före taxeringsåret. Prisnivån under dessa jämförelseår antas bli bestående och gällande för framtida avverkningar.

Vid 1965 års allmänna fastighetstaxering är alltså prisnivån för skogsprodukter under åren 1958—1962 avgörande för värdesättningen av skogsmark och växande skog. De värden som åsättes fastigheterna vid denna fastighetstaxering blir i regel gällande intill därpå följande allmänna fastighetstaxering, som författningsenligt skall äga rum år 1970.

Vid en allmän bedömning av skogsbrukets framtidsutsikter rör man sig med många okända faktorer. Sålunda är prisutvecklingen oviss med betydande prisvariationer mellan olika år. Vidare visar utvecklingen en stegring av omkostnaderna, som verkar så att, även vid stigande priser, lönsamheten kan visa en mindre gynnsam tendens.

Dessa förhållanden föranledde att man vid 1957 års allmänna fastighetstaxering vidtog särskilda åtgärder för att åstadkomma en försiktigare värdering av skogen än som följer av skogsvärderingsinstruktionens bestämmelser. Dels bortsåg man från det i den då gällande jämförelseperioden ingående året 1951 med dess speciella prisförhållanden och dels infördes en särskild säkerhetsmarginal vid värderingen. Denna marginal erhöles genom att jämförelseårens bruttopriser minskades med 20 procent vid fastställandet av de jämförelsetal som låg till grund för beräkningen av det framtida avkastningsvärdet av skogen.

Även vid 1952 års fastighetstaxering hade tillämpats en motsvarande reduktion av 20 procent.

Inför 1965 års allmänna fastighetstaxering har skogsstyrelsen och skogshögskolan i en gemensamt avgiven promemoria rörande skogsvärdena uttalat sig för att en säkerhetsmarginal ånyo skall tillämpas. Som motivering härför framhålles i promemorian, att bruttovärdena för det avverkade virket nästan helt är beroende på avsättningsmöjligheter och priser på världsmarknaden för skogsindustrins produkter. Utförda prognoser visar att på något längre sikt efterfrågan på särskilt massa- och pappersindustrins produkter kommer att stiga så att skogstillgångarna i Europa ej kommer att förslå. För de närmast liggande åren torde emellertid den nu förefintliga överkapaciteten på massaproduktionens område komma att kvarstå. Det anses därför knappast troligt att nämnvärda prishöjningar på skogsindustrins alster är att vänta under den tid som nu kan överblickas. Trots de starka ansträngningar som nu görs för att i alla avseenden rationalisera skogsdriften räknar man ej med att kostnadsstegringarna genom den allmänna löneutvecklingen skall kunna under de närmast framförliggande åren helt kompenseras genom rationalisering av avverkning och virkeshantering. Även vid oförändrad bruttoprisnivå skulle alltså skogsbruket ha att räkna med viss fortsatt sänkning av rånettovärdena.

Vid remissbehandlingen har de i promemorian framförda synpunkterna på behovet av en säkerhetsmarginal vid 1965 års fastighetstaxering i princip delats eller lämnats utan erinran. Även jag anser att övervägande skäl talar för att värdena på skogsmark och växande skog vid den instundande fastighetstaxeringen bestämmas under beaktande av den ovisshet om den framtida utvecklingen som föreligger. Jag vill dock understryka, att farhågorna för framtiden inte får överdrivas. De prognoser på lång sikt som gjorts är ingalunda entydigt negativa. I fråga om kostnadsutvecklingen bör ihåggkommas att inom storskogsbruket möjligheterna till rationaliseringar ingående prövas för närvarande. Av remissyttrandena framgår även, att de vid försäljning av skogsfastigheter erhållna priserna icke utvisar samma nedåtgående tendens som lönsamhetsberäkningarna, ens i landets nordliga delar.

I fråga om val av metod för att erhålla en lämpligt avvägd säkerhetsmarginal har i skogsstyrelsens och skogshögskolans promemoria anförts synpunkter, som talar emot den förut tillämpade regeln om ett avdrag i procent av jämförelseårens bruttopriser. Eftersom dessa bruttopriser varierar lokalt, erhålles genom den traditionella metoden en marginal, som i kronor räknat är mindre för fastigheter i de nordliga delarna av landet, trots att för dessa fastigheter behovet av en försiktig värdering i varje fall inte är mindre än för bättre belägna fastigheter. I promemorian föreslås därför övergång till en ny reduktionsmetod. Denna innebär att värdena skall reduceras med ett fast, i kronor bestämt avdrag per skogskubikmeter virkesförråd. Därvid bör enligt promemorian valet stå mellan två eller tre kronors avdrag med förord för tvåkronorsalternativet.

För att denna reduktionsregel inte skall leda till att i extrema fall skogsvärdet skulle bestämmas till alltför lågt belopp eller t. o. m. helt bortfalla, föreslås i promemorian en särskild spärregel som begränsar reduktionen till viss del av det värde som skulle ifrågakomma, om reduktionsregeln ej funnits. Beräkningar har i promemorian utförts om verkningarna av att begränsa reduktionen till 30, 40, 50 och 60 procent av dessa tänkta taxeringsvärden. Beräkningarna visar att spärregelns verkningar skulle komma till synes i huvudsak endast norr om Dalälven och mest i de nordligaste länen.

Några remissinstanser har uttalat sig för att man skall bibehålla den hitills tillämpade metoden med procentuell reduktion av bruttopriserna. Dessa remissinstanser företräder i huvudsak de sydligare länen. I flertalet yttranden tillstyrkes däremot eller lämnas utan erinran förslaget om övergång till att beräkna säkerhetsmarginalen såsom ett fast avdrag. Tillstyrkanden föreligger sålunda från riksskattenämnden, domänstyrelsen, Svenska kommunförbundet, de hörda skogsägar- och lanthbruksorganisationerna samt företrädare för länen i norra och mellersta Sverige samt även för vissa av de sydligare länen. I flera av dessa yttranden framhålles, att metoden med ett fast

avdrag skulle få en mera balanserad effekt och därför torde vara att föredraga.

I frågan om reduktionen skall ske med två eller tre kronor per skogskubikmeter har det av skogshögskolan och skogsstyrelsen närmast rekommenderade alternativet med två kronors avdrag tillstyrkts av Svenska kommunförbundet och från fem län. Avdrag med tre kronor per skogskubikmeter förordas å andra sidan av riksskattenämnden, skogsägar- och lantbruksorganisationerna samt från tre län. En remissinstans föreslår ett avdrag på tre kronor 50 öre.

Vad åter angår begränsningen i reduktionsregeln till visst procenttal av värdet utan säkerhetsmarginal, har någon slutlig rekommendation inte lämnats i promemorian. En gräns vid 30 procent förordas av riksskattenämnden, Svenska kommunförbundet och skogsägarorganisationerna, medan en länsstyrelse anser, att gränsen bör sättas vid 40 procent. Domänstyrelsen och de hörda lantbruksorganisationerna samt en länsstyrelse uttalar sig för ett ännu högre procenttal.

För egen del får jag i fråga om reduktionsregelns konstruktion anföra följande. Av vad som framförts av skogsstyrelsen och skogshögskolan i promemorian samt därefter framkommit i remissyttrandena synes mig framgå, att starka skäl talar för en övergång till ett fast avdrag i kronor räknat. Skäl skulle i och för sig kunna anföras för att avdragets storlek bestämdes olika alltefter fastigheternas belägenhet. Praktiska skäl talar emellertid för en för hela landet enhetlig avdragsprincip, och jag anser mig därvid böra ge företräde åt trekronorsalternativet. Ett fast avdrag på tre kronor synes — med hänsyn till den genomsnittliga ökningen av virkesförrådet sedan senaste allmänna fastighetstaxering — för de södra delarna av landet i stort sett komma att ge oförändrade taxeringsvärden, medan tvåkronorsalternativet i regel skulle leda till höjda sådana värden.

För de norra delarna av landet är valet mellan de båda avdragsalternativen av mindre intresse, när säkerhetsmarginalens storlek i dessa områden i huvudsak avgöres av spärregeln. Såsom framhållits är en sådan regel nödvändig för att förebygga att taxeringsvärdena i övre och inre Norrland genom reduktionsregeln blir orealistiskt låga. Av vad som framkommit i denna fråga synes det mig som om en begränsning av reduktionen till 30 procent av fastighetens utan säkerhetsmarginal beräknade värde skulle vara fullt betryggande. Säkerhetsmarginalen kommer i de flesta fallen inom berörda områden att leda till en viss sänkning av nu gällande taxeringsvärden. Starka skäl — från statens fiskala intressen bortses i detta sammanhang helt — talar för att denna sänkning begränsas till vad som får anses nödvändigt för att man skall vara garderad vid en ogynnsam konjunkturutveckling. Såväl kommunerna som skogsägarna har också ett berättigat intresse av att fastigheternas taxeringsvärden inte alltför påtagligt skiljer sig från deras verkliga värden. Alternativet med 30 procent synes härvidlag utgöra en lämplig av-

vägning. För de södra delarna av landet saknar valet mellan procenttalen betydelse.

Sammanfattningsvis får jag därför förorda att även vid 1965 års allmänna fastighetstaxering viss reduktion skall ske vid beräkning av skogsvärdena. Dessa bör sålunda reduceras med tre kronor per skogskubikmeter virkesföråd, dock högst med 30 procent av det taxeringsvärde, som skulle bli följden, utan någon reduktion. Nu nämnda bestämmelser bör upptagas i en särskild förordning.

Vid remissbehandlingen har i några yttranden berörts ett par angränsande frågor.

Det har således ifrågasatts om icke det procenttal, som användes vid fastighetstaxeringen för kapitalisering av den beräknade framtida årliga avkastningen av skogsfastigheter, borde justeras. Enligt skogsvärderingsinstruktionen skall denna kapitalisering ske efter fem procent. Röster har höjts såväl för en höjning som för en sänkning av detta procenttal.

Vidare har förslag framkommit om en översyn av det avdrag för »allmänna kostnader» som enligt skogsvärderingsinstruktionen göres vid beräkning av den framtida nettoavkastningen. De allmänna kostnaderna beräknas i regel till 33 procent av skogskubikmeterpriset.

De sålunda ifrågasatta åtgärderna är av sådan natur, att de kan innebära avsevärda omkastningar i rådande värdeförhållanden. Ändringar av skogsvärderingsinstruktionens bestämmelser i dessa hänseenden torde därför inte kunna vidtas utan ingående och tidskrävande undersökningar om deras verkningar. Anledning torde därför inte föreligga att i detta sammanhang upptaga frågorna till prövning.

I sammanhanget vill jag emellertid förorda att några smärre ändringar av mera formell natur nu göres i skogsvärderingsinstruktionen.

Enligt nämnda instruktion ankommer det på statens skogsforskningsinstitut att vidtaga vissa åtgärder i samband med allmän fastighetstaxering. Skogsforskningsinstitutets arbetsuppgifter har numera övertagits av skogshögskolan, och skogsvärderingsinstruktionen bör ändras i enlighet härmed. Härjämte bör i skogsvärderingsinstruktionen förekommande hänvisning till vissa författningsrum i 1928 års taxeringsförordning ändras till att avse motsvarande bestämmelser i 1956 års taxeringsförordning.

Vidare har fjolårets höstriksdag beslutat vissa ändringar i fråga om förfarandet vid allmän fastighetstaxering (Prop. 1963:197; BevU 62; Rskr 415). Därvid förutsattes, att skogshögskolan skall fastställa de centrala skogstaxeringsanvisningarna senast den 15 april mot f. n. senast den 1 maj och att samma tidsförskjutning skulle gälla det lämnande av uppgifter om virkespriser m. m. som ankommer på skogsstyrelsen.

De materiella bestämmelserna om fastställandet av de centrala skogstaxeringsanvisningarna och lämnandet av prisuppgifter är intagna i skogsvärde-

ringsinstruktionen, och de ändringar torde därför böra göras i instruktionen som fordras för att vinna överensstämmelse med det tidsschema för fastighetstaxering som 1963 års riksdag beslöt.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *förordning om ändring i skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440) samt*
- 2) *förordning om avvikelse från skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440) vid 1965 års allmänna fastighetstaxering.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Per Eskilsson

Av skogsstyrelsen och skogshögskolan utförd överslagsberäkning av väntade ändringar i genomsnittliga värdenivåer vid 1965 års fastighets-taxering under alternativa förutsättningar (skogsbruksvärden)

(Alla värden i kronor per ha)

Rad	Län	BD	AC	Z	Y	W (X)	S (U)	D (T, C, B, E)	R (P)	G (F,H)	N (K,L, M, O)	Hela riket %
1	Arealrepresentation %.....	16	15	12	8	15	7	10	4	9	4	100
<i>A. Tidigare taxeringsvärden enligt SOU 1963:14</i>												
2	1952 (arealvägda genomsnitt för länsgrupper)...	43	84	89	142	237	393	474	504	531	426	51
3	1957.....	137	175	166	272	478	756	836	974	1 044	788	100
<i>B. Bruttovärden före avdrag av allm. omkostnader</i>												
4	1957 före avdrag av säkerhetsmarginal	408	474	509	711	1 035	1 741	1 745	2 076	2 167	1 695	
5	1957 efter avdrag av säkerhetsmarginal	213	260	256	401	698	1 164	1 205	1 464	1 563	1 161	
6	1965 före avdrag av säkerhetsmarginal	231	335	299	525	842	1 431	1 617	1 804	1 960	1 478	
<i>C. Taxeringsvärden för »genomsnittsfastigheterna»</i>												
7	1957 Taxeringsvärde	143	174	172	269	468	780	807	981	1 047	778	100
8	1965 Oreducerade bruttopriser	155	224	200	352	564	959	1 083	1 209	1 313	990	125
9	20 % red. på bruttopriser	51	88	68	153	349	561	703	797	870	635	74
10	Säkerhetsmarginal 2 kr/m ² sk virkesförråd											
	Avdraget dock högst 60 %	62	124	100	202	424	789	883	1 029	1 121	846	95
11	50 %	78	124	100	202	424	789	883	1 029	1 121	846	96
12	40 %	93	134	120	210	424	789	883	1 029	1 121	846	97
13	30 %	109	157	140	246	424	789	883	1 029	1 121	846	100
	Säkerhetsmarginal 3 kr/m ² sk virkesförråd											
14	Avdraget dock högst 60 %	62	90	80	141	354	704	783	939	1 025	774	83
15	50 %	78	112	100	176	354	704	783	939	1 025	774	86
16	40 %	93	134	120	210	354	704	783	939	1 025	774	88
17	30 %	109	157	140	246	395	704	783	939	1 025	774	92